

FÜGGETLEN UJSÁG

POLITIKAI, GAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI KÉPES HETILAP,

A „MAGYAR GAZDASZÖVETSÉG“ KÖZLÖNYE A MAGYAR NÉP SZÁMÁRA.

MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

Egészévre 6 korona
Félévre 3 korona
Negyedévre 1 korona 50 fillér
Egyes szám ára 14 fillér.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:

ZSITVAY NÁNDOR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,
IX. ker., Üllői-út 25. szám. (Köztelek).

Szász Károlyné.

A mult héten váratlanul elhunyt *Szász Károlyné*, szül. *Bibó Antonia*, Szász Károlynak. a jeles költőnek és a dunántúli református egyház püspökének hitvese.

Az ősz püspök és életpárja két esztendővel ezelőtt ünnepelték boldog házasságuknak negyvenedik évfordulóját s az ünneplő költő borongó kedvvel énekelte összfürtü szerelmeséhez irt költeményében, hogy „aranylakadalmuk napján kíván meghalni hü hitvese karjai között“. A sors azonban nem hallgatta meg a költő kívánságát: gyors kézzel ragadta el Szász Károlynét férje és szerettei közül, gyászba borítván nagy, kiterjedt és előkelő rokonságát.

Az elhunyt matróna néhai *Bibó Károly* halasi földbirtokos és nádori tisztnek leánya volt, 63 évet élt és a híres egyházférfi és költő férj oldalán bő alkalma nyílott résztvehetni mindazon hazafias és jótékony mozgalmakban, melyekből a tevékeny hazai evang. egyház vezető elemei nem és rangkülönbség nélkül kiszokták venni részüket.

A megboldogult Szász Károlylyal akkor ismerkedett meg, mikor ez mint Kun-Szent-Márton község református lelkesze fiatal hévvel vezette a környék társadalmi életét; a már akkor is jóhírű költőpap fénypontja volt az ottani vidék társadalmának s nem csoda, ha a nádori

tiszt szellemes szép leánya: *Bibó Antónia* a fiatal költő iránt melegen érzett s mikor ez megkérte kezét, a szülők minden ellenvetés nélkül bizták egyetlen leányuk jövőjét Szász Károlyra.

A boldog frigy megkötöttén, lelkeszi állásában gyorsan haladt előre Szász Károly s papi hivatásának és családi boldogságának élt egészen, ki-kitérve a muzsák berkébe is.

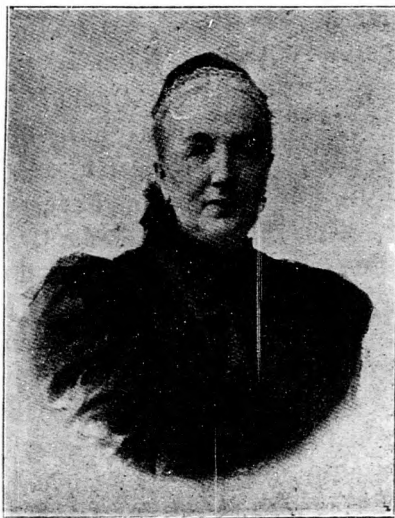
Szász Károlynét, bár fel-tünési vágy sohasem bántotta, de minden mozgalom iránt melegen érdeklődött.

A budapesti és kolozsvári jótékony nőegyletekben és egyéb társadalmi intézmények élén mindenütt ott látjuk Szász Károlynét, aki jótékonyága és szeretetreméltó modora miatt a főváros előkelő társadalmában nagy népszerűségnek örvendett és igen sokat áldozott évente jótékonycélokra és emberbaráti intézményeink gyámolítására.

Az elhunyt különösen nagy fogékonysággal birt az irodalom

és művészet iránt s az ezirányu kezdeményezéseknél mindenütt ott látjuk őt, mint az ügy érdekében áldozatot hozó honleányt.

A mélyen lesujtott ősz püspök nagy vigaszára szolgált a részvétnak az a nagymérvű megnyilatkozása, melyet a főváros előkelő társadalmában tanusított a gyászszertartáson való jelenlétével. A Kálvin-téri templomban felállított ravatal körül ott láttuk a közélet számos jelesét.



Mint legmegbízhatóbb és legolcsóbb

magvak beszerzési forrása

ajánlható

Mauthner Ödön

cs. és kir. udvari szállító magkereskedése

Budapesten, VI. ker., Andrásy-ut 23. szám.

A haldokló oroszán.

1867 szeptember havában történt a végleges szakítás Kossuth Lajos és Deák Ferencz között. Deák ugyanis az osztrákokkal kívánt kapcsolatba lépni és a nyugati szövetséget kereste. Kossuth pedig a keleti népekkel akart szövetségbe lépni Oroszország s Németország nyomása ellen és a Habsburg-ház uralmát elismerni nem akarta. Deáknak tehát maradt vissza egy élő hagyománya: a 67-es kiegyezés. Kossuthnak maradt vissza egy eszményi hagyománya: a független, önálló Magyarország. Ennek a hagyománynak lépett örökébe a függetlenségi párt.

A kiegyezés megkötése fölötti mámor között a függetlenségi párt nem tudott megerősödni. Meg voltak elégedve a Deák hagyományával, mignem annak hűtlen kezelése és különösen a Tisza-kormány garázdálkodása bizalmatlansággal töltötte el a közvéleményt. A függetlenségi párt ekkor 7 mandátumról felvitte százra és a nemzeti párt hatvanra. Ez az ellenzék erős volt, mint a felébredt oroszán.

A régi vezérek, Kossuth és Irányi a persónális unióhoz ragaszkodtak és politikai hitvallásukon semmiféle változtatást sem voltak hajlandók tenni. Ezért nem történt összeolvadás köztük és a nemzeti párt között. Később az akadályozta meg az egyesülést, hogy ez a párt is, az a párt is vezetni akart. Így hát külön intéztek rohamot a kormányok ellen és külön verték meg őket. Az oroszán nem tudott élni erejével.

Nagy dolgokat ez a hatalmas ellenzék kívinni nem tudott. Önálló magyar hadsereg, külön külföldi képviselő, önálló vámterület, külön magyar bank és megyei önkormányzat: ime, ezek a párt őspontjai. Mindezekből egy sem teljesedett, pedig az önálló vámterülethez azóta már törvényes jogot is nyertünk. Hanem, míg ebbeli jogunk gyakorlására az alkalom megjött, addig a függetlenségi párt sokat veszített erejéből. A közjogi kérdésekben merítette ki minden tehetségét, a gazdasági és társadalmi kérdésekre kevés figyelmet fordított s a népérdekkel csak politikai téren foglalkozott. Pedig a nép elégedettsége s az anyagi jólét kuforrása a függetlenségnek és szabadságnak. Nyugodt tűzhelyen felmelegszik a szabadság eszméje, koldustarisznyában kihül.

Az egyházpolitika (polgári házasság vitája) a gyengülő oroszánra hatalmas érvágást mért. Felekezeti kérdések miatt összeveszett önmagával, összeveszett a nemzeti párttal s összeveszejtette hiveit is. A legközelebbi választásoknál már csak fele jött be. S azután a nemzeti párt beolvadt a kormánypártba, így tehát egyedül maradt. Magára maradt, megfogyva számban,

megtörve erőben. És e gyenge testen most már végképpen erőt vett a pártütés betegsége.

A függetlenségi párt széttört nem is két, de négy részre. Van ma Kossuth-párt, Ugronpárt, Justh-párt és Eötvös-párt. Egymás ellen indítanak hajszát s holott céljuk közös volna, akaruk semmiben sem közös. Kossuth Lajos fia nem tudta összetartani ezt a pártot. A testvérharcot megakadályozni az ő hazafias, nagy buzgalma sem tudta. Testvérharcz volt legnagyobb átka a magyarnak mindég, ez lehet a függetlenségi párt megölője is. Lassu, de biztos léptekkel halad a végenyészet felé s nincs, aki dörgő hangjával megálljt kiáltson azokra, kik bomlását előkészítik.

Szomorú szívvel nézzük az oroszánra ezt a haldoklását. De hisszük, bármely betegségen is menjen át, faja el nem pusztulhat. A lobogó, Kossuth lobogója változatlan színekben tündöklök, csak új zászlótartók kellenek. Új emberek kellenek, akik a belviszályok fölé emelkedve nem fogyasztani, hanem lelkük minden erejéből melengetni s gyarapítani igyekeznek Kossuth örökségét, a magyar nemzet önállóságának s függetlenségének halhatatlan eszméit.

A világbéke.

Apponyi Albert gróf, a világbéke megteremtésének legbuzgóbb magyar munkása, a napokban a fővárosi újságírók előtt előadást tartott. Arra buzdította őket, támogassák a nemzetközi bizottság munkásságát, mely a világbéke létrehozatalán fáradozik. Gyönyörű beszédben foglalta össze a nemzetközi bizottság eddigi eredményeit. Ez a bizottság egyik főcéljául az állandó nemzetközi biráskodás megszilárdítását tűzte ki. A hágai kongresszus ezt a nemzetközi bíróságot megcsinálta. Így tehát nem volt eredménytelen. Ezzel pedig magában is teljes a béke műve. Nem áltatja magát a nemzetközi bizottság azzal, hogy az örök békét meg fogja alapítani. De igenis abban bizik, hogy meg fogja közelíteni mindjobban. Mert ha a látszólag lehetetlennek illetén megközelítése nem volna lehetséges, akkor — így folytatta a szónok — ti orvosok, dobjátok sutba a tudományotokat, mert sem a halált, sem a betegséget ki nem irtjátok, ti papok zárjátok be templomaitokat, mert a bűnt meg nem szüntetitek és töröljék el büntetőtörvényeinket, küldjük el bírónkat, mert lopás, gyilkolás van és lesz és zárjuk be iskoláinkat, egyetemeinket, szüntessük be tudományos kutatásainkat, mert a tudatlanságot teljesen kiküszöbölni nem sikerül. Nemde mindenki készen tartja a választ ezekre a badar kívánságokra: a rosszat minden téren, ha kiküszöbölni nem, de csökkenteni, a tökélyt, ha elérni nem, de megközelíteni a végletekig lehet.

A hágai kongresszus megvalósította a nem

zetközi békebiróságot s kimondotta, hogy minden nemzet, mely az egyezményt aláírta, minden összeütközés alkalmával köteles az összeütköző nemzeteket a nemzetközi bíróságra figyelmeztetni. A béke műve tehát tökéletes. Csak egy hiba van: *élni kell vele.* Kénytelen vagyok azonban bevallani, hogy mi tévedtünk, mikor mintegy magától értetődő dologként föltettük és szentül hittük, hogy a tömegek mögöttünk állanak. És ma még nincs úgy, velünk van az emberiségnek egy szellemi és értelmi ereje, de a tömegek közömbösek.

Kifejtette ezután Apponyi, hogy a béke vágyának először is a nép szellemében kell megszilárdulnia, mert kétségtelen, hogy a nagytömegek szelleme vezet. Arra kérte tehát a sajtó képviselőit, hogy terjesszék a közfelfogásban a béke eszméjét, mert ha az minden szívben viszhangra talál, elvégre is testet fog öltetni.

Aldott lenne örökre Apponyi neve, ha szép törekvései a népek üdvére sikerre jutnának.

Országgyűlés.

Mult héten a képviselőház négy miniszteri tárcza költségvetésével végzett. Silány érdeklődés mellett a vita valósággal galoppban folyt le úgy, hogy össze-vissza alig jutott másfél óra egy-egy miniszteri tárcza költségvetésére.

A vallás- és közoktatásügyi tárcza

költségvetése igen csekély érdeklődés mellett folyt le, a minek főként az az oka, hogy *Wlassics* miniszter betegsége miatt nem vehetett részt a tárgyalásokon. Javarást művészi és felsőbb oktatási kérdésekről beszéltek. Bennünket különösebben érdekel két szónoknak a népiskolákra vonatkozólag tett kijelentése.

Major Ferencz a népiskolára nézve kívánja, hogy az legyen mindenekelőtt teljesen egységes. A polgári iskolák kifejlesztése a polgári osztály nevelése érdekében szükséges. Ki kellene mondani, hogy a hat polgári osztály elvégzése elegendő legyen az egy éves önkéntességi jogra.

Berzeviczy Albert: A népiskolai törvény módosítása esetén a tanítói képesítést is módosítani kellene. De a mostani törvények lelkiismeretes végrehajtása a legjobb nemzeti politika. Az iskolafenntartók jogait erőszakosan megszorítani nem lehet. Foglalkozik a tanulók testi nevelésének kérdésével. Kívánatos, hogy a párisi olimpiai versenyben a magyar ifjuság megjelenhessen.

Rövid vita után elfogadták a költségvetést és az **igazságügyi tárczára** került a sor.

Rátkay László: Jogegység Magyarországon nincs s harminczkét év óta semmit sem tettek, hogy ezt létesítsék. Kérdezi a minisztert, hogy mikor lesz már magyar magánjog? Az igazságon nem lehet nyereszke dni. Az ügyészségekről szólva óhajtja, hogy amint az ügyész észreveszi, hogy akit üldöznek, az ártatlan, azonnal váljon védőjévé.

Ianics Imre rámutat arra, hogy a törvényalkotások közül a hiteltörvények szorultak reformra. Minthogy e részben a miniszter ígéretet tett, bizik benne, hogy a reform létesülni fog. Az esküdtbíró-

ságokról azt véli, hogy közönséges büntettek nézve nem okvetlen szükséges az esküdtzéki bíraskodás.

Major Ferencz a törvénykezési orvosi kérdéstről szól s rámutat a törvénytörvényes orvosi vizsga hiányaira. A törvénytörvényes orvosok díjazásának emelését kéri. A fegyházi orvosok helyzetén különösen javítani kell. Az orvos ott még gyógyszerészi teendőket is végez. Az orvosi szakértők ténykedéseinek rendeleti uton való szabályozását kéri.

Barta Ödön a büntetéspénzek eltörlését sürgeti. Rámutat a járásbírói tárgyalások hiányaira. A fizetési viszonyok és nyugdíjügyek rendezését, javítását kéri. Az uzsoratorvény módosítását elodázhatlannak tartja. Nincs megátározva az üldözendő uzsora fogalma. Szükségesnek tartja, hogy egyenlő igazságszolgáltatás legyen minden téren és mindenkiel szemben. Összeegyeztethető-e az igazsággal, hogy mihelyt valaki pénzügyi intézetet vagy részvénytársaságot alapít, már szabadon szerezhethet oly előnyöket jogosulatlanul, melyekért mást üldözzenek. A katonai büntető-törvény megalkotását kívánja. Szégyennek tartja, hogy ezt nem az igazságügy-miniszteriumban dolgozzák ki, hanem csak ígéret van arra, hogy oda is elküldik véleményezésre. Sürgősnek tartja a tisztességtelen versenyről szóló törvényt. A biztosítási törvény megalkotását siettetni kell. A közönség kizsákmányolását meg kell akadályozni.

Nagy Mihály sürgeti a kereskedelmi törvény módosítását, az általános polgári perrendtartás elkészítését, a tőzsdebiróság reformját, a büntető törvény újjaalakítását, a mezőrendőrségi törvény megváltoztatását, mert ez a büntető-törvényvel ellentétben van; az ügyvédi rendtartás mielőbbi megalkotását. Óhajtja a polgári tisztviselők fizetésének, különösen a bírósági és ügyészségi tisztviselők fizetésének és lakbérének felemelését éppoly mennyiségre, mint a katonatisztekét.

Visontai Soma kimutatja, hogy a csendőrök visszaélései ellen erélyes intézkedésekkel kell keresni orvoslást. Helyesli, hogy a bekísérteket megvizsgálják, hogy nincs-e rajta tettleges bántalmazásnak nyoma, mely esetleg a csendőroktől keletkezett. Kérdezi, hogy a miniszter azokat a rendeleteket, melyeket elődje a sajtószabadság korlátozására kiadott, visszavonta-e?

Polónyi Géza: A tőzsdebiróság rendszabályozására sürgős szükség van. Kifogásolja, hogy a vizsgálóbíróknak éjjel nincs rendelkezésére bocsájtvá kocsit és jegyzőkönyvvezetőt. Felhívja a miniszter figyelmét arra a visszaélésre, hogy egyes törvényesékek nem tartják be azt a rendeletet, mely a magyar iparra vonatkozik. A debreczeni törvénytörvények egész területére bécsi gyertyát szereztek be.

Plósz Sándor igazságügyminiszter a polgári törvénykönyvet sürgősnek tartja, de nem lehet máról holnapra elkészíteni. Remélhető, hogy a nyár folyamán a polgári törvénykönyv első tervezete közzé lesz tehető. A községi bíraskodás eljárását szabályozni fogja úgy, hogy ha ugyanazon községben lakik az alperes és felperes, akkor abban az esetben is, ha a járásbírósnál történik a per, csak a községi bíróság szerinti költség számítható. A tőzsdebiróság hatáskörét is szabályozni fogja. A telekkönyvi bejegyzéseket egyszerűsíteni fogják. A büntetőnovella elkészítésére már előmunkálatok vannak. Itt lesz helye a csalások elleni intézkedéseknek is, a leánykereskedés ellen. A gabonauzsora

ellen, részletületről, család üzletátruházásról törvénytervezetek vannak.

A büntető perrendtartás életbeléptetésére törvény által kötelezve volt. Általán azt hiszi, hogy a perrendtartás be fog válni. Ma még korai arról beszélni, hogy hol lesznek hibák s hol kell javítani. Az esküdtzéki intézmény megváltoztatása nem lehet czél.

A tárcza költségvetését ugyyszólván részletes vita nélkül elfogadták.

A honvédelmi tárcza.

Komjáthy Béla pártja megbízásából bírálja a költségvetést. Kifejti, hogy a honvédség nem teljes. A tüzérséget, segédesapatokat s most már a vezérkart is a közös hadsereg adja. A honvédség gyökeres hibája a tökéletlen szervezet. A kiképzés teljességét szintén a szervezet teszi lehetetlenné. A honvédség szellemét erőszakosan rontották el. Utal arra, hogy a Hentzi-szoborhoz kivezényelték a honvédséget, de az október 6-iki ünneptől eltiltották. A haza és király iránti szeretet nyilvánulását nem lehet a kvóta-arány szerint megállapítani. Miért törekszenek arra, hogy a hazaszeretetet a honvédségnél csökkentésék? Mi szükség van arra, hogy a közös hadseregben neveltek közül oly sokat helyezzenek át a honvédséghez? Foglalkozik a nyugdíjazásoknál való visszasságokkal. A függetlenségi párt a nemzet erejét fokozni akarja, de látva, hogy a honvédség nemzeti ideánkat meg sem közelítheti, a költségvetést nem szavazza meg. Aldozatokat szívesen hozna, ha az önálló hadsereget fölláltatnák.

Gróf Benyovszky Sándor csatlakozik a Komjáthy álláspontjához. Csak arra szoritkozik, hogy sürgesse, hogy a honvédség felszerelését hazai iparosoktól és gyárosoktól szerezzék be.

Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter: A hazafias szellemet elvitatni a hadseregtől nem lehet. A hazafias szellem és ellenzéki szellem nem egyforma. Ne tessék azt kívánni, hogy ellenzéki szellemben neveljék a hadsereget. Nem áll az, hogy hazafias szellem miatt küldenének valakit nyugalomba, vagy pedig bizalmatlanságból. Ha van ilyenről lista, mutassák meg, mert ő nem tud róla. Ellenzéki irányt ő nem ápolhat. Önálló hadseregről könnyű beszélni, de hol a pénz? A felszerelésekre nézve elmondja, hogy amit lehet, Magyarországból szereznek be. Sok kisiparost foglalkoztatnak, de mozgósítás esetére való tekintettel kénytelenek a gyárparhoz fordulni, hogy már béke idején lehessen a mozgósítás esetére készen lenni. A kisipar szövetkezések által segíthet magán. A hadgyakorlatoknál baleset folytán munkaképtelenné vált tartalékosokra megjegyzi, hogy a katonaság részéről részesülnek ellátásban.

Ezután a költségvetést megszavazták.

A pénzügyi tárcza.

Lévay Lajos teljes mértékben helyesli a pénzügyminiszternek az egyenes adók reformjára vonatkozó szempontjait. A takarékpénztári és hitelintézeti tartalékalapokra is ki kellene terjeszteni azt, hogy tartalékjukat magyar papirokban helyezték el. Rosszalja, hogy az árvapénzeket vidéki takarékpénztárakban helyezték el.

Kossuth Ferencz utal arra, hogy a miniszter 800 millió költségvetésben 100 millióval csalódott, még pedig úgy, hogy a jövedelem több, mint az előirányzat. A katonatiszti fizetések által nyolcz millió tulkiadás származott s a miniszter ezen egy-

szerűen úgy segített, hogy a költségvetést kikorrigálta aképpen, hogy a különböző adókat felemelte. Erre a jövő évben ismét azt fogja mondani a miniszter, ha akkor is miniszter lesz, hogy csalódott. Az adókat nem lehet folytonosan fokozni. A nép már amugy is annyira tul van terhelve, hogy a terheket nem bírja. A kiadásai folytonosan növekednek s nem gondoskodik a kormány arról, hogy új jövedelmi források legyenek. Kifogásolja a pótdadók nagyságát. Elmondja, hogy miféle nagy terhek terhelik a népet. Igyekezzenek a pénzügyminiszter odahatni, hogy az ország jóléte emelkedjék.

Horánszky Nándor: Pénzügyi gazdálkodásunk hibája volt, hogy költöttünk derűre-borura; a kielégítésekben a sorrendet nem tartottuk meg. Magyarország egyoldalú gazdasági élete nem elég erős e költségvetés elbírására. Az adóforrások erősen ki vannak merítve. A jogilleték és bélyegbevétel emelkedésének nem örvend, mert vagy a perlekedés növekedését, vagy az ingatlan mobilizációját jelentik. Közigazgatásunk ma még rendezve nincs. Egészségügyünk a leggyengébb állapotban van. A gazdasági bajok megnyilatkozása a nagy kivándorlás, a hitelügyek növekedése. Azt hallja, hogy az egészségügyet államosítani kell, az ipart pártolni, a munkahiányt pótolni, a hitelt támogatni s ezzel szemben az adókat leszállítani. Ez együtt nem lehet. Az állam nem zárkozhatik el az állami alkalmazottak fizetésemelése elől. Amint a katonatisztek fizetésének felemelése megtörtént, az államnak erkölcsi kötelességévé vált alkalmazottainak fizetésemeléséről gondoskodni. Az lett volna a leghelyesebb, ha a kettő egyszerre történik. Az állami alkalmazottak helyzete igen súlyos. Az állami tisztviselő nincs úgy biztosítva, mint a katonatiszt, aki ha nőszül, kaucezió tétetik le és a családról gondoskodva van, kedvezmény a gyermekek nevelésére stb. Az állami tisztviselő ellenben el van adósodva s a társadalom ama kedvezményeiben sem részesül, mint a katonatiszt.

Lukács László pénzügyminiszter: A kormánynak az a törekvése, hogy a tartalékalapok minél inkább állami papirokban helyeztessenek el. Csodálatos, hogy a közönség az állampapiroktól idegenkedik s inkább a a takarékpénztárakat keresi. A kiadásokra nézve abban a nézetben van, hogy mindent el kell követni, hogy ezek tulságosan ne növekedjenek.

Horánszkynek válaszolva azt mondja, hogy a fogyasztási adókban visszaesés nincs. A takarékoság elve helyes, de ha ez az első, akkor a tisztviselők fizetésemelése sem sürgethető. Szintén megoldandónak tartja a kérdést. Ha csak azt akarjuk, hogy a tisztviselőknek az ausztriai fizetéseket adnók, évente harminczöt millió korona többkiadás lenne még abban az esetben is, ha a lakbéréket a régieben hagyjuk. Törekedni fog a fizetési javítást létesíteni.

Rövid, részletes vita után a pénzügyi tárcza költségvetését elfogadták, az állami költségvetés tárgyalásával tehát elkészült a képviselőház. Most a költségvetés bizalmi szempontból való megvitatására kerül a sor. Ezt appropriáczióális vitának hívják.

Bizalom Ugron Gábornak. Az Ugron-féle függetlenségi párt elhatározta, hogy legközelebb országos értekezletet tart, a melyen Ugron Gábornak bizalmat szavaz. Azért látja ezt szükségesnek a párt, mert Ugron ellen a hajsza még most is folyik azzal a czélzattal, hogy politikailag bukott emberré tegyék.

Az összeférhetlenségi bizottság még nem döntött az Ugron ügyében, így csak ezután fogjuk megtudhatni, tett-e Ugron olyat, ami nem fér össze a képviselői állással.

Uj választások.

Tünetényszerű gyorsasággal folyik a tárgyalás a képviselőházban. A husvéti ünnepekig törvény lesz a költségvetésből s az országgyűlésre nem vár azután más feladat, mint hogy a kvótát letárgyalja, illetve az év másik felében fizetendő kvótára nézve megállapodjék. Előrelátható érdemleges teendője a képviselőháznak többé alig van. Széll Kálmán a legsürgősebb teendőket elvégeztette vele.

Amellett szól most már minden körülmény, hogy az országgyűlést még ez év folyamán feloszlatják s új választásokat rendelnek el. A legutolsó választások 1896-ban voltak s így a mandátumok érvénye még két évig tartana. Ámde Széll Kálmán aligha fogja bevárni az 1902. esztendő. Olyan keveredettek most a politikai pártok viszonyai, hogy csakis új választásokkal lehet tisztázni a helyzetet. Sok Tisza-Bánffy-párti férfi van még a kormány árnyékában, akik akadályozzák a Széll által ígért rendszerváltozás végrehajtását. Különb is a legutóbbi választások a Bánffy-kormány javára dőltek el, szükségas tehát most újra megszavaztatni az országot, vajjon kellene-e még a Bánffy-huszárok vagy a Széll politikája tetszik-e. Beavatottak állítása szerint ez elkerülhetlen s így rövidesen heves választási mozgalmakra van kilátásunk.

KÜLFÖLD.

Angol-bur háboru. Eddig érthetetlen volt, hogy Roberts angol fővezér miért vesztet az elfoglalt Bloemfonteinban, Oránzs állam fővárosában és miért nem siet Pretória ellen Transzvába, hanem az újabb harcztéri események felvilágosítanak némileg. Az angol fősereget Robertsnek szét kellett osztania, hogy háta mögött kitisztítsa a helyet az ellenségtől, de ez nem megy olyan könnyű szerrel.

Oránzs keleti részében, hol a burok ötezeren voltak Olivier tábornokuk vezetése alatt, igen fenyegető álláspontokat foglaltak el és ezért az angol főseregből French tábornokot küldötték azzal az utasítással, hogy más angol csapatok támogatásával lefegyverezze a burokat. Ujabb táviratok azt jelentik, hogy a kiküldött csapat French vezetése alatt visszavonult Bloemfonteinba a fősereghez, de harc nem volt. Egy másik tudósítás pedig az ellenkezőről ad hirt és megjegyzi, hogy French nem szerelhetti vissza ágyuit. Tehát az angolok nem tudnak eltákolni egy újabb vereséget, mely őket érte és amelyben Olivier bur tábornok nemcsak megverte őket, hanem ágyujokat is elvette és most ötezer burjával esatlakozik a burok Kronstadt előtt összegyűjtött fősereghez.

Kitchener lordot, a szudáni kegyetlenségeiről híres angol vezért, Grikva-földre a lázadók ellen küldte Roberts lord Bloemfonteinból, de miként jelentik, nem tud sikeresen működni, mert borzasztó kegyetlenségei daczára, amint egyik helységről kilepott, nyomban kitör a lázadás utána. Hogy a fölkelőket egyhamar leverje és a hat hónap óta ostrom alatt álló Mafekinget mielőbb fölszabadítsa, miként tervezve volt: arról szó sem lehet. Sőt arról hoznak hirt a távirói hírek, hogy Kimberley körül, tehát Kitchener lord háta mögött, nap-nap után szaporodnak a bur felkelők és fenyegetik visszavonulását.

Az angolok nagy seregének tehetetlenségét bizonyítja az is, hogy a mult héten Bloemfontein mellett a bur előrsök megtámadtak négy törzstisztet az angol főseregből, akik sétalovaglásra voltak a város környékén. Egy tiszt meghalt, a másik három megsebesült. Ez nagy óvatosságra inti a győzelmében elbizakodott angol fővezért, ki nyolcnap készüldés után újra elébb akar nyomulni. Azokról a burokról, akik Oránzs államba beszolgáltatták fegyvereiket, kisült, hogy csak a rossz, hasznavehetetlen puskákat adták át az angoloknak és így meghódolásról szó sem lehet. A háborunak, hogy mikor lesz vége, azt megállapítani most éppen nem lehet, legalább arra mutat a burok elszánt föllépése, miszerint az utolsó emberig küzdenek, de ezzel szemben a nagy és hatalmas angol sereg tehetetlensége is, mely újra megakadt hónapokra, de azért az angol kormány minden béketárgyalást visszautasít, noha a háboru befejezése most már előttük is kétséges. Éppen ezen magatartás miatt nem léphet sem Németország, sem Ausztria-Magyarország, sem a többi hatalom föl békítő gyanánt, bár a bur köztársaságok erre fölkérték. És a harc foly tovább, a vér ömlik, az ágyuk bömbölnek, a haldokló harcizosok jajgatása tölti be a levegőt az afrikai harcmezőn.

Előfizetési felhívás.

1900. április hó 1-én új előfizetést nyitunk a

FÜGGETLEN UJSÁG-ra.

Akinek előfizetése márczius hó 31-én lejárt, azt kérjük, sziveskedjék előfizetését mielőbb megújítani, nehogy a lap szétküldésénél zavarok álljanak be.

Az előfizetési pénzek beküldésére kérjük azt az utalványt felhasználni, melyet a márczius hó végéig előfizetett olvasóinknak külön levélben küldöttünk meg. A ki netalán ezen utalványt nem kapta meg, az sziveskedjék előfizetését — a név, lakás és utolsó posta kitüntetésével — közönséges postai utalványon mielőbb beküldeni.

Előfizetési ár:

Egész évre 6 korona, félévre 3 korona,

A „Független Ujság“ eddigi irányából mindenki meggyőződhetett arról, hogy a lap megalapításakor adott programmunkat híven betartottuk s oly lapot

adunk olvasóink kezébe, mely minden igényeket teljesen kielégíthet.

Programmunk „a magyar nemzeti politika elérése, a gazdasági gyarapodás, ebben a kis emberek érdekeinek megvédése”. Ennek a mi programunknak megvalósítását tegyék lehetővé t. előfizetőink azzal, hogy mint eddig, ezentul is hiven csoportosuljanak a „*Független Ujság*” kibontott zászlója alá.

Minden egyes t. előfizetőinket arra kérjük, hogy ne csak saját maga ujtsa meg előfizetését, de iparkodjék lapunkra lehetőleg még legalább egy új előfizetőt szerezni s a „*Független Ujság*”-ot lehetőséghez képest terjeszteni.

Hazafiui tisztelettel

A „**FÜGGETLEN UJSÁG**”

szerkesztősége és kiadóhivatala

Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.



Kinai fák Erzsébet királyné emlékére. Erzsébet királyné emlékére országszerte emlékfákat ültetnek. Az Erzsébet emlékfa-ültető-bizottság Faragó Ödön kínai főmandarint, hazánkfiát is megkérte, hogy küldjön kínai fák magvakat, amelyeket aztán Erzsébet királyné emlékére fognak ültetni Magyarországon. Faragó küldött is kétfajta kínai fámagot Flóris Áronnak, a bizottság elnökének. Az angol hithirdető, aki a magvakat Faragónak adta, azt állítja, hogy mindkét fajtájú fa kibírja a mi klímánkat. A különös fámagvakat az országos fűvészkertben fogják ültetni.

Egy tanár fegyelmi vizsgálat alatt cselédszerzés miatt. Kiss Jenő körülbelül egy éve azon fáradozik, hogy a székely leányok adás-vevésével foglalkozó lélekkufárok üzelmeinek véget vetve, a székely leányokat a Romániába való kivándorlás helyett tisztességes családoknál cselédeként elhelyezze. Ezért Háromszék megye közigazgatási bizottsága a derék tanárnak fegyelmi vizsgálatot akasztott a nyakába — meg nem engedett cselédszerzés miatt. Nagyon jó.

Elfogott pénzhamisító. Csernák István, aki életéből máris nyolcz esztendőit töltött a fegyházban, a minap egy budapesti üzletben hamis forintossal akart fizetni. Megmotozták s még tizenkét darab hamisítványt találtak nála. Minthogy Csernák Kis-Németin lakik, a rendőrök a lakásán házkutatást tartottak s egész fölszerelt pénzhamisító műhelyre akadtak. A hamisítványok egyébként igen durvák, könnyen felismerhetők. A pénzgyárost persze elfogták.

Százerek a lángok között. Az év elején tudvalevően megszűnt a régi, forintra és krajczarra szóló váltóblanketták érvényessége. Ezeket mostanában országszerte bevonják és megsemmisítik a szokásos módon: elégetik őket. Sok száz ezer értékű érték-

jegyet pusztítottak el így a fővárosban s a vidéken. Most Szegedről jelentik, hogy minap kétszáz ezer forint értékű használatlan váltót égettek el hivatalosan, a pénzügyigazgató jelenlétében. Ennyi maradt a hatósága alá tartozó területen eladatlanul a régi váltóblankettákból.

Csölics. Vége felé jár a fegyházbüntetése annak az elvetemült embernek, ki vagy öt évvel ezelőtt gyilkos merényletet próbált elkövetni *Vaszary* Kolos hercegprimás ellen. Emlékezhetik rá mindenki, hogy a biboros főpapot a Gondviselés megmentette a merénylő dühétől, de Kohl Medárd, a hercegprimás titkára, életveszélyes késszurást kapott a merénylőtől, amikor közéje és a hercegprimás közé vetette magát. Csölics Imre, a merénylő, azóta az illavai fegyházban ült, jól viselte magát börtönében, nem is nehezítették tehát büntetését. A fegyházban is azt hajtogatta mindig, hogy nem tört a hercegprimás életére, csak meg akarta ijeszteni, hogy állását visszakaphassa. A merénylőt a vácsi közvetítő intézetbe vitték s ott hagyják, míg feltételesen szabadlábra nem helyezik.

Nagykőrösi asszonyok büne. Nagy-Kőrösön óriási felháborodást kelt most egy Gyulai Terka nevű elvetemült leány kiderített üzelme, a ki üzletszerűen ölte meg az anyák méhében a magzatokat, hogy a megtévedt nőket és a több gyermekeket nem óhajtó asszonyokat jó pénzért megszabadítsa a csecsemőgondozás unalmától. Halász rendőrbiztos és Pál Ignác ilyen bünbe esett asszony halálos ágyán tett vallomása alapján tartóztatta le Gyulai Terkát, a ki egykedvűen sorolt fel egy csomó nevet, köztük módos polgárasszonyokét, a kiknek elhajtotta a gyermekét. Ott volt a nevek közt egy fiatal asszonyé, a ki mostanában halt meg. Ezt a szerencsétlen áldozatot minap kiásták s méhében egy hat hónapos gyermeket találtak. A kórházban haldokló asszony bevallotta, hogy az ő gyermekét is ez a szörnyeteg leány pusztította el. Elmondta a haldokló, hogy mikor a gyermek megszületett, oda dobták a malaczkoknak. A borzalmas vallomás után most számos halott kiásását rendelték el. A kihallgatások egész nap szakadatlanul folynak. Gyulai Terka, a ki vörösképű, tömzsi, ellenszenves aggszűz: könyvet vezetett ügyfeleiről, a kiknek a száma kétszázra rug. Van köztük jobb fajta, intelligensebb is, meg földmives gazdák leányai és feleségei is. Büntársa egy Forgó Lidia nevű menyecske, a ki még egyre tagad. A város valósággal forrong s egész nap nagy fenyegető tömeg állja körül a városházát.

Csatornába öntött hamis borok. Aradon Komlói Mihály tekintélyes bornagykereskedő pinczejében a vizsgálóbíró *háromezer* hektoliter műfolyadékot talált, melyet e czég „kadarka, ménesi és rizling saját termésű ó-borok” czégére alatt akart forgalomba hozni. A táviratilag megkérdezett miniszter a műfolyadéknak ipari czélokra való használatát is megtiltotta és azt megsemmisíteni rendelte. A főkapitány tehát a czég „*müborát*” a csatornákba öntette.

Zimándy és a Kossuth-utca. Török-Bálintról írja levelezőnk, hogy a község képviselő-testülete e hó 23-án tárgyalta papjának, a Kossuth-gyalázó Zimándy Ignácznak azt az írásbeli indítványát, hogy a Kossuth-utca nevét változtassák meg. Mayer Ignác hosszasan fejtegetvén, kije volt Kossuth Lajos a magyar nemzetnek, kijelentette, hogy hazafiatlanság lenne a képviselőtestülettől, ha ezt az indítványt határozattá emelné. Azután a Kossuth-gyalázó pap indítványát visszavonta.

Egy magyar asszony remeke. A párisi kiállítás magyar osztályának számos látnivalója közül több gyönyörű dolgot szolgáltat a magyar nők kezemunkája. Ezek egyike az a szőnyeg, a melyet Kabay Dánielné urnő készített. Kézi szövés az egész, selyemből való, két és fél méter a hossza, szélessége pedig százharmincz ezentiméter. Hat hónapig dolgozott rajta négy nő s egy millió esomóból áll a szőnyeg, gobelin átszövésével, keleti motívumokkal. A kereskedelmi miniszter látta az Iparművészeti Muzeuumban a kiállításon ezt a szőnyegot s ő vette meg kétezer koronáért a párisi kiállítás számára.

Szeless Adorján hazajön. Április 1-én lesz öt éve, hogy bombamerényletet követtek el a Hentzi-szobor ellen. A rendőrség Szeless Adorjánt gyanúsította a merénylettel, de nem bírta őt elfogni. Szeless azóta Párisban élt családjával. Most, hogy letelik az öt év, a mely alatt elévül a bűnügy, haza fog jönni.

GAZDASÁGI DOLGOK.

A gép-hiének garázdálkodásai.

A gép-hiének, vagy gép-vigéczek az Istennek ama gonosz teremtményei, akik mindenkivel gépet vásároltatnak, még azzal is, akinek mankóra volna szüksége, ha csak fölteszik, hogy egy gép árát ki tudja fizetni.

Nincs eset rá, hogy más halandó felérje észszel, hogy miféle csaláságokkal képesek ezek a gép-hiének becsapni a jámbor földmivest, kivált az olyat, amelyik írni-olvasni nem tud.

Tanulság okáért egy minap megtörtént esetet közlünk itt.

Beállit ugyanis két előkelően kiöltözött elegáns, sárgaczipős ur egy gazdag földmiveshez és cséplőgépet kínál neki.

— Nem kell uram! hiszen annyi a lovam, hogy azzal is bőven elnyomtatok, részeseim is vannak elegenden, akár a félhatárt elnyomtatnák.

A gépre tehát semmi nagy szükség sincs, de meg nem is azon jár most a gazda esze, — a gyermeke nagybeteg, most vitték ki ágyastul a ház elé az eresz alá. Beszéd közben az egyik vigécz megkérdezi, nincs-e odakinn harapós kutya? Megnyugtatták, hogy nincs. Akkor kifordult egy kicsit. Oda-

kint előveszi a beteg fiut és részvétellel kikérdegeti, mi je fáj? A fiu elmondja, mint ez már minden beteg szokása. A vigécz visszamegy a szobába és szóba ejti a fiu baját. Ugy-e a gyomra fáj neki, meg a lába, itt, meg itt; a mája is? Kérdezik, hogy honnan tudja s bejön az „anyjuk“ is a dolog csudájára. A vigécz azután elmagyarázza, hogy ő neki is ilyen baja volt. Giliszta bántotta, semmi más. Budapesten a patikáros pilulákat adott neki s az egyszerre segített. Nosza, a gazda meg a felesége tudakozódnak a pilula után. Hiszen az egész egyszerű. Irják alá ezt a megrendelő iratot és a pesti patikáros mindjárt megküldi, nem is lesz olyan drága. A gazda meg a felesége alá irják a — bajukat. Az írás persze kötlevel egy 6000 frtos cséplőgépre, mely úgy 3 hét múlva meg is érkezik. Az előadott esetben a gazda átvette a gépet és keservesen ki is nyögte az árát, mert szégyelte a falu előtt, hogy így be engedte magát csapni.

A másik esetben egy vigécz beállit a község birájához, aki már jó ideje beteg. Azt mondja, hogy ő a vármegye orvosa és azért küldték, hogy a birót vizsgálja meg, mert az ilyen derék, értelmes és becsületes emberre szüksége van a vármegyének és nem engedi elveszni. A biró meg van hatva s engedi magát megvizsgálni. A vigécz erre-arra fekteti, megkopogtatja a mellét, a hátát dörzsölgeti, nyomkodja s azután mindenfélét rendel s hogy majd orvosságot is küld neki. De most már írja alá ezt az irást a biró, hogy ő a vármegyénél magát igazolhassa a jól elvégzett küldetéséről. Elibe teszi a — kötlevelet s a biró, — mint fönnebb — 3 hét alatt megkapja a cséplőgépet.

A tisztességes gépgyárosok azonban vigyáznak az ő utazóikra. Ezek nem is oly lelketlenek. De azért mindig vigyázni kell, ha valami rendelést aláír valaki, mert a gyár sokszor nem is tehet ezekről az üzelmekről. Ha valakinek gépre van szüksége, forduljon egyenesen a gépgyároshoz. Lapunkban mindig vannak ilyen megbízható czégek hirdetései, mindenki meglehet győződve, hogy ezektől a czégektől csak jó gépeket fognak kapni, mert ezek üzletüket nem a gazdák becsapására alapítják, hanem arra, hogy a gazdákat jól kiszolgálják. Óvakodjunk tehát az ismeretlen vigéczektől!

A vörös lóhere.

Az agyagos, meszes talajon kitünő takarmány a vörös lóhere. Vetése márczius végén történik, legcélszerűbben úgy, hogy a már bevetett őszi buza, zab- vagy árpa-táblára szórjuk vagy, ami még jobb: géppel keresztbe vetjük, vévén egy magyar holdra 6—9 kg. és a soros vetésnél 4—6 kg.-nyi vetőmagot s azt könnyű túskeboronával alátakarjuk. A magminőséget illetőleg ügyelni kell, hogy az elsőminőségű, tavalyi s minden gazmagtól, de főleg az aranjától mentes legyen, amit legjobban úgy érhetünk el, ha államilag plombozott heremagot vásárolunk. A heremag közé előszeretettel vegyitettem angol perjét s

mezei komocsint vagy 20—35%-ig s avval azt nyertem, hogy a herés foltjai szépen beárnyékolattak, ámbár takarmánytöbbletet is nyertem így. De okvetlenül szükséges ez a magvegyítés akkor, ha később a herést legelőnek akarjuk használni.

Az első év őszén futólagosan lelegettettem herésemet s télszakán át tiz-tizenkét lajt trágyalevet öntettem reája. Ez a kis trágyázás megkésztette a takarmányhozamot. Nyáron, midőn herésem virágozni kezdett — kaszálásához fogtam. A herének — minden gazda tudja, az a nagy hibája, hogy ha csak kissé figyelmetlen a gyűjtése — a levelek lehullanak a szárról s hátramarad az érték-telen karó, melyet az állatok immel-ámmal esznek. A gyors és jó száradást elérendő, a herét *nem rendelkezben*, hanem apró kupaczkokban gyűjtetem s azokban szárítottam — miután abban a nap heve nem érte annyira — a levelek le sem hullottak. Kétszer kaszáltattam: Juniusban s augusztusban, azután meglegettettem. Magját, mint általában teszik, a második kaszálásból fogtam, midőn is a virágzatot teljesen megérni hagytam. Kaszálás után a megszáradt rendek kérébe köttetnek s a majorba vitetnek, hol szellős, száraz helyen maradnak, míg a cséplőgép elkészül a gabona-csépléssel, aztán ellátják a heregubozó-géppel s kigubózzák a heremagvakat. Egy magyar hold után 100—250 kg. mag, 15—25 métermázsa hereszéna nyerhető, ám ha angolperjes komocsinmagot is elegyítettem közéje, 30—60 métermázsa takarmányt is kaszáltam belőle. Számításom szerint 100 kg. zöld lóhere 25 kg. szénát ad. A herést rendszeren 3 esztendeig tartottam meg a vetésforgóban, aztán buzát következtettem utána, mely annál jobban sikerült, mert az gyommentes földbe került, mely azonfelül a sok heregyökérrel jó trágyázottnak is volt tekinthető.

Tekintve, hogy ezidőszert már a kiscgazdák is belátták a *sorbavetés* előnyét, e helyen a herének géppel vetését ajánlom. Hasznos ez, mert kevesebb mag kell belőle s a mellett nagyobb termést nyerünk. A heremag drága lévén, 10—15 kg.-nyi mennyiség különbözet is számításba jön. Aztán a sorosművelés előnyei itt is nyilvánulnak: a vetés egyenletes, minden növény egyformán kapja a világosságot, meleget s nedvességet, jobban fejlődik a növény s a virágzás is egyszerre áll be. Minden jó vetőgép tudvalevőleg herevetésre igen szépen beállítható. A zabot, árpát többnyire márczius elején vetjük már el s e hó végén ennek sorai közé vetjük géppel a herét, mely ezáltal a tavaszi fagyok ellen nyer oltalmat s határozottan több takarmányt nyújt, mintha kézzel vetettük volna. *Frigyes* főherceg laki uradalmában a herést már a második év augusztusában szokták kiszántani, mert nincsenek megelégedve az ezután következő termésökkenéssel. Így ott a herés csak mintegy 15 hónapig foglalja el a földet. A lelegetni való here tehát ott a *zöldtrágyát* pótolja. A herének az a tulajdona, hogy a levegőből légenyt vesz föl szövetébe s amint ez alászántatik, a talaj légenytrágyázásban részesül. A here után ismét buza jöhet, — daczára annak, hogy talán zab vagy árpa helyett — előbb is az volt ott. Jól fog ez abban a talajban teremni, csak légenytrágyát ne kapjon, mert attól bizton meg fogna dőlni.

A angol minden takarmányát, tehát herét, luczernát s baltaczimját is, sorosgéppel veti s a sok évi szép sikerek arról győzhetnek meg bennünket, hogy ezt nagyon jó lenne nálunk is meghonosítani.

Jankó Szilárd.

SZEGÉNY BARDOCZNÉ.

— REGÉNY. —

A „Független Ujság” számára írta: Péterfi Tamás.

(Folytatás.)

VI. Fejezet.

Melyik a damná?

Bardocz Istvánné a mint beosonhattak kis házikójába az igazgatónéval, odatartotta fülét az első szoba ajtójának kuleslyukához. Megfigyelt minden hangot és reszketett...

— Gyönyörű teremtés! — jegyzé meg az egyik.

— Gyorgye megtudta választani magának! — mond a másik.

— A legszebb virágot, hogy aztán más szakítsa le! Hanem a te fogad sem fájul meg tőle Iliá!

Erre mind nevettek odabenn.

Bardocz né megértette, hogy leányáról, a kedves Rózsikáról foly a beszéd. Tehát elvitték, elrabolták az ő szép virágját?!... Lelke megtelt keserűséggel. Nem bírta tovább hallgatni. Benyitott a szobába.

— Ohó!! Itt a damná!! — örvendeztek kaczagva az oláh felkelők, kik nagyobbreszt bajszatlan legények valának s körülfogták Bardocz né.

— Hol van az aranynemű drága damná? — kérdezte egy magas hórihorgas legény, kinek társai csak a válláig érték s fölöttük odahajolt Bardocz néhez. — Damná ku katrineze!*) — tette utána megjegyzését mire általános röhögés keletkezett.

Bardocz né alig tért magához a nagy lármában. Hanem a mint szóhoz juthatott, a leányát tudakolta s nem akart hallani az oláh legények kérdéseiről, kik őt az igazgatónénak tekintették.

— Hol van a leányom Rózsika?... — kiáltott a felkelőkre méltó keservében az édesanya.

— No, hallottatok ilyet? — állott elé a hórihorgas legény elforgatva szeméit, félre huzva a száját s mozgatta mind a két fülét, akár a legügyesebb csacsi szokta. — Én nem tudtam róla! a damná ku katrineze keresi a leányát! A Rózsikát — tette utána vontatott hangon a legény s lehunyta egyszerre szeméit, mire újra kitört a kaczag.

— Nem vagyok én damná! — tiltakozott komolyan a szegény asszony. — Én Bardocz Istvánné vagyok! Itt hagytam a leányomat, azt kérdezem hol van?!!

A szegény anyának szeméi villogtak lelke haragjától s oly keményen tekintett körül az oláh legényekre, hogy azok egy pillanatra visszarettentek. De nem adtak választ kérdésére, mert a hórihorgas oláh legény, ki a vezetőjük vala, reájok törmedt nagy hangon:

— Utána fiuk! előkeressétek a damnát! Itt kell annak lenni!

A legények kirohantak az ajtón. A magas legény hangja kivált.

— Kutassátok ki mégegyszer a házat! Padlás! kamara! pajta! kemeneze! minden gondosan legyen átjárva! Kerti bokrok! virág-ágyak! vagy a kémény! semmi elne maradjon!...

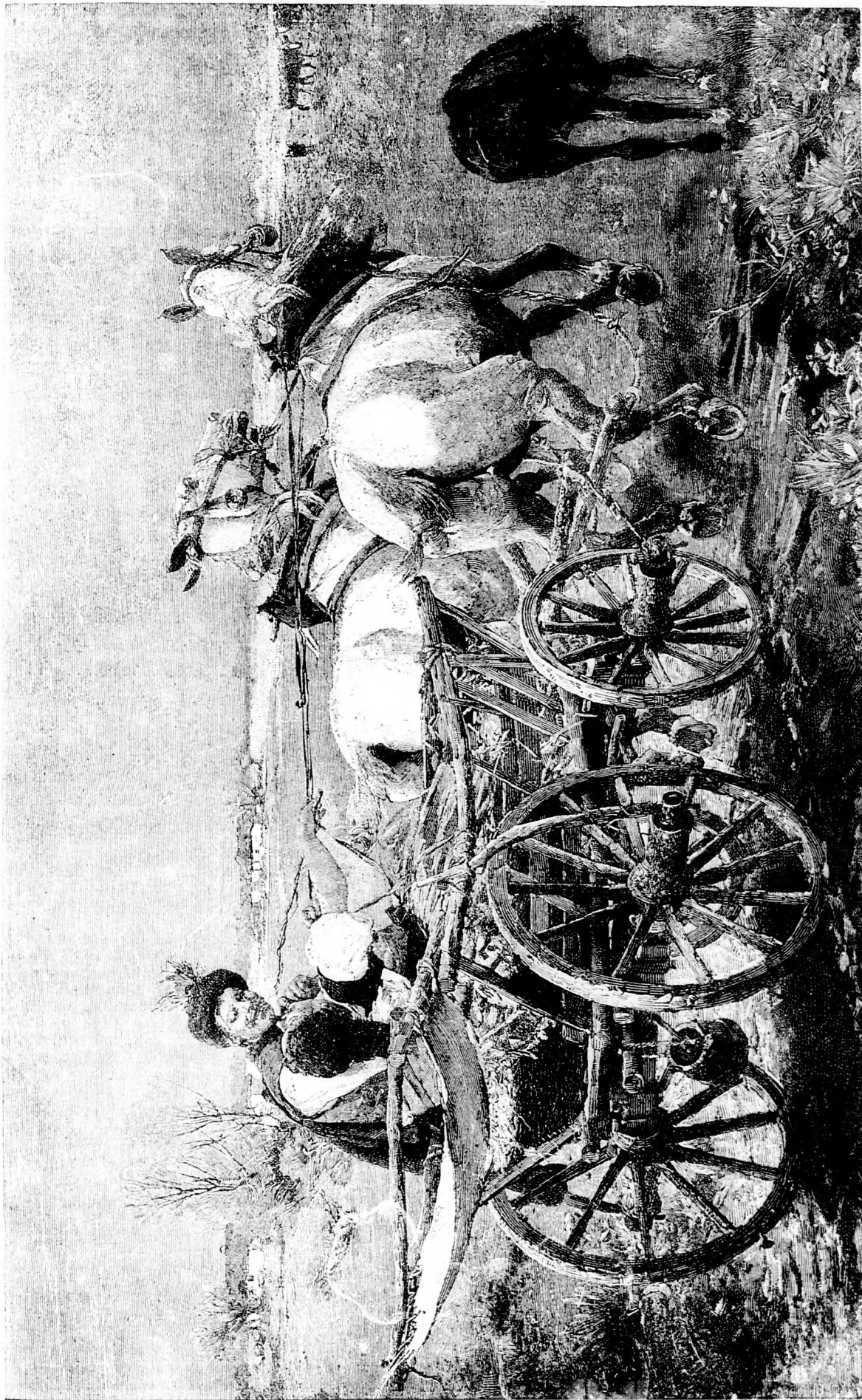
Bardocz né esdekelve kérte a parancsosztogató magas legényt:

— Csak azt mond meg, hogy hová vitték a leányomat?

— Várj egy keveset damná! ne heveskedj, ne könyörögj hiába. Rendre jár ez a dolog! Előkerültök mind sorban...

— Hurráh! hurráh! — hallatszott kívülről, hol a

*) Urnó köténynyel.



VIG KOCSIKÁZÁS.

kamrából menekülő igazgatónét megfogták s diadalmasan huzozták vissza.

— Hallod Iliá! — szolt a visszatérők egyike a hórihorgas vezetőjükhöz, — ez is azt vallja, hogy ő Bardoczné!... — s nagyot röhögött utána.

— Jól állunk! — dicsérte az Iliának nevezett nagy legény. — fájni dolog, ha Bardocz Istvánnak két felesége van!

— Mint a török basáknak! — tette utána megjegyzését a kaczagó ifju, — de még lehet, hogy kerül elő egynehány Bardocz Istvánné! Miért nem lehetne ott több, a hol kettő van?!...

Közbe több felkelő oláh visszaérkezett a kis szobába. Azok nevettek az ötleteken, míg Iliá, a magas hórihorgas legény önmagának tetszelgő szemtelenséggel mosolygott szegény Bardocznéra.

Az az asszony tanácstalanul állt. Leányát elrabortták az oláh legények. Férjét nem tudhatja, hogy hol maradt. Az igazgatóné, az az áldott, jó lelkű urnő pedig Bardocznénak mondta magát, esak hogy szabadulhasson. Mikor az urnőt hozzá hasonló román öltözetben látta visszahuzoztatni: egy székre ereszkedett a szegény asszony, hogy össze ne essék gyötrelmeitől.

Pedig csak itt kezdődtek a szenvedései.

Az igazgatóné, ki szinte egykoru barna nő volt, nagyon hasonlított a szegény Bardocznéhoz. És most az egyforma oláh ruhában alig lehetett különbséget tenni kettőjük között. Mikor belépett az urnő a lándzsás kíséret mellett, nem láthatta meg Bardocz Istvánnét, hanem a beszédekből hamar felvilágosodott.

(Folyt. köv.)

Képiinkhöz.

Vig kocsikázás. Gazduram kiküldte Pista kocsisát meg a Jucza szolgálót a majorba. Pista kocsisnak hamis a zuzája meg a mája, ráveszi Juczit, hogy hajtsa a lovakat, hadd tanuljon bele ebbe a mesterségbe is... Azonban ezt az alkalmat ugyancsak kihasználja a hamis zuzájú Pista, mert amig Juczi két kezével a gyeplőt tartja, körülöleli a karesu derekát s olyan csattanós pusztít nyom a lány ajkára, hogy még az ostorhegyes is hegyezi a fülét reá. Aztán hát nem hiába mondja a nóta is, hogy olyan a lopott esók mint a korán szedett szőlő, — Juczi se nagyon rázkódik tőle, — tán még vissza is — adja. — Így aztán vigan megy a kocsikázás, melyet mai képiünk ábrázol.

Betűrejtvény.

K a a
K a r a a l o m.
a a

A megfejtők között egy regénykötetet fogunk kisorsolni. Megfejtési határidő április hó 9.

A „Független Ujság“ 12. számában közölt talány megfejtése:

„Kiadó lakások.“

Helyesen fejtették meg: Gyulay Károlyné, Bánkövy Annuska és Erzsike, Szakáts Vilma, Székely Rozika, Nikodem Vilma, Csizsár Katicza, Ollé Juliska, Tarr Erzsike, Balazsovics Mariska, Gaál Károly, Kiss József Henrik, Baráth János, Nemes György, Viasz János, ifj. Szathmári Sándor, Horváth János, Molnár Ferencz, Wallner Gyula, Kibédi Zsigmond, Ónodí János, Bartosik Bertalan, Pirk János, Sz. Madarász István, Bodnár Nándor, Szentimrei földműves iskola tanuló, Kiskomáromi polgári olvasókör, Stokker Domonkos, Vajda János, Navreczki József, Együd József, László E.

A sorshuzásnál Nemes György ur (Hatvan) neve jött ki elsőnek, kinek a kitűzött jutalomdíj gyanánt Jókai Mór: „Minden poklon keresztül“ című regényét küldöttük meg.

LEVELES-SZEKRÉNY.

Bokor Ferencz urnak. Jogi szakértőnk válaszát magánaton fogjuk közölni. — **Léb Bernát** urnak. A vörös lóhere vetési ideje márczius vége, április eleje. Terve tehát helyes. — **O. N.** urnak, *Eger-Farmos*. Sziveskedjék b. nevét közölni, hogy magánaton válaszollhassunk. — **P. A.** urnak. *Bács*. Aki iparengedély alapján üz ipart, arra nézve a bejelentés kötelező. — **F. I.** urnak. A folyamodás hiábavaló, mert a póttartalékba csak azokat teszik át, akik mint családfentartók (p. o. egyetlen fiu, keresetképtelen, öreg szülők) a hadkötelezettség alól felmentettek. — **R. B.** urnak. *B.-Selljen*. Legnagyobb megütközéssel vettük tudomásul a panaszt. Bármely tévedés lett legyen is annak oka, szives elmézését kérjük. A kérdést szakértőnkhez tettük át s a választ levélben adjuk meg. — **Barta Gáspár** urnak. Közösen szerzett ingatlanak az asszonyt illető részét, ha gyermekek vannak, elsősorban azok öröklék, ha gyermekek nincsenek, akkor az asszony szülői s ha ezek sem volnának életben, akkor az életben maradt férj, mint szerzett vagyonról lévén szó, a házastárs az oldalági rokonokat megelőzi. — **K. F.** urnak. Péterfi T. „Közös sors“ regénye megjelent. ára 2 korona.

Budapesti piaci árak.

Budapest, 1900. márczius 31-én.

Gabona. (Árak métermázsanként értendők.) *Buza* 15—16 K. *Rozs* 12-62 K-től 12-80 K-ig. *Árpa* 11— K, jobb minőségű 13-00 K. *Zab* 10-50 K. *Tengeri* 11-00 K.

Liszt ára 100 kg.-ként.

Sz.	0	1	2	3	4	5	6	7	8
K	25-80	24-40	23-20	21-80	21-20	20-40	19—	16—	11-20

Buzakorpa finom 8-80 K, durva 8-80 K.

Egyéb magvak: *mák* 50—60 K 1 q., *bab* fehér nagyszemű 12—16 K, aprószemű 12—18 K, *tarka* 10—20 K, *lencse* 12—20 K, *borsó* héjas 20—24 K, *lóhere* 150—160 K, *lucerna* 90—100 K, *baltaczim* 28—29 K.

Takarmányvásár. Réti széna 400—600 fillér, muhar 500—600 fillér, zsupszalma 280—320 fillér, alomszalma 200—260 fillér.

Juhvásár. Élő bárány 14—15 K, öltött bárány 5—11 K.

Sertésvásár. Elsőrendű 320—380 kg. nehéz 92—94 fillér, 280—300 kg.-mos 192—193 fillér, öreg 300 kg.-on tuli 90—92 fillér, szerb 94—96 fillér.

Marhavásár. Következő árak jegyeztettek: Hízott magyar ökör jobb minőségű 60—66—, középminőségű 52—60—, alárendelt minőségű magyar ökör 44—50—, jobb minőségű magyar és tarka tehén 42—64—, magyar tehén középminőségű 42—64—, alárendelt minőségű magyar és tarka tehén 42—64—, szerbiai ökör jobb minőségű 46—55—, kivétel —, középminőségű 40—44—, szerbiai bika 44—64—, szerbiai bivaly 34—44—, kiv. — koronáig métermázsanként élsúlyban.

Budapesti központi vásárcsarnok árai.

Baromfivásár. Tyuk páronként 2-80—3-00 K, csirke 2-00—2-20 K, kappan hizott 4-00 K.—4-40 K.

Tojás alföldi 63—64 K, erdélyi 60—62 K, lánként. Teatojás 100 drb 4-50—4-70 K.

Tejtermékek. Teavaj 2-00—2-20, tejföl 50—56 fillér literenként, főzővaj 1-40—1-80 K, tehénturó 26—32 fillér kg.-ként.

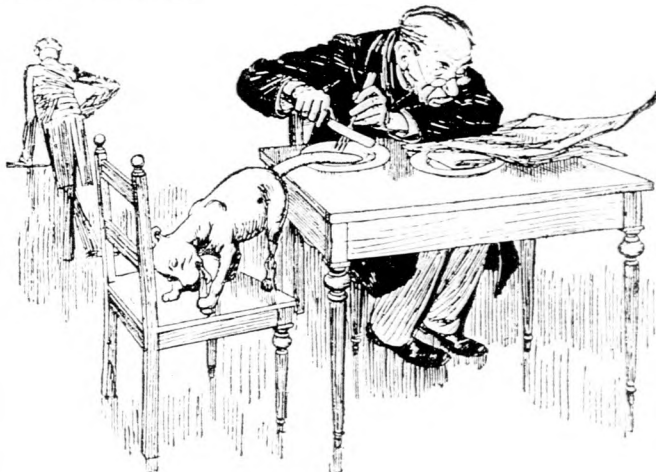
Zöldség. Sárgarépa 100 kötés K. 0—0— 1 q 4-40—5—, Petrezselyem 100 kötés 0—0—, 1 q 26—30—, zeller 100 drb 6-00—16—, karalábé 2-60—3-20, vöröshagyma 100 kötés 0—, —, 1 q 12—15—, foghagyma 24—30—, vörösrépa 100 drb 1-20—2-00, fehérrepa, fejeskáposzta 16—30—, kelkáposzta 100 drb 4—10—, vöröskáposzta 10—20—, fejesaláta 3-00—10—, kötött saláta 0—0—, burgonya rózsá 1 q 4-00—5-00, sárga 4-80—5—.

A póru jár kutyafark.

(Négy képpel, melyek maguktól beszélnek.)



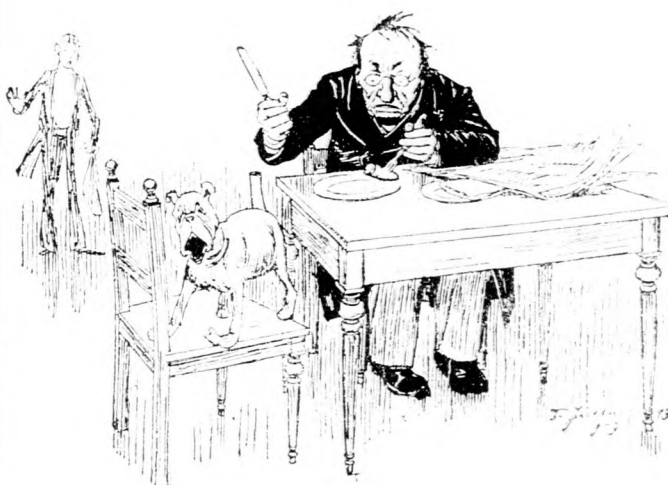
1



3



2



4

1898. évi forgalom: 26,239 bál.

Felhívjuk
a t. cz. gazdaközönség
figyelmét
a budapesti
gyapju-aukeziókra

melyek az év folyamán több sorozatban, nevezetesen július és szeptember hónapokban tartatnak meg.

Az aukeziókra felküldött és „Gyapjuárverési vállalat Budapest, Dunaparti teherpályaudvar“ címzett gyapjuküldemények a M. A. V. összes vonalain tetemes díjkedvezményben, valamint ingyen raktározásban részesülnek.

Bejelentéseket elfogad és mindennemű felvilágosítással szolgál:

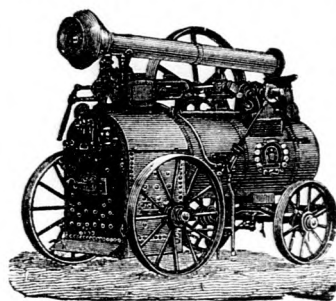
HELLER M. s Társa

Budapest, V., Erzsébet-tér 13. sz.

Fehér Miklós

gépgyára

Budapest, IX., Üllői-út 23. szám.



CSEREÜZLETEK loko-
 mobilok és csép-
 lógépekre költet-
 nek.

Ajánlja a **m. kir. államvasutak gépgyárában** készült gőzeséplő garnitúrákat, Compound lokomobilokat stb., raktáron tart mindennemű gazdasági gépet, földmívelési eszközt, továbbá

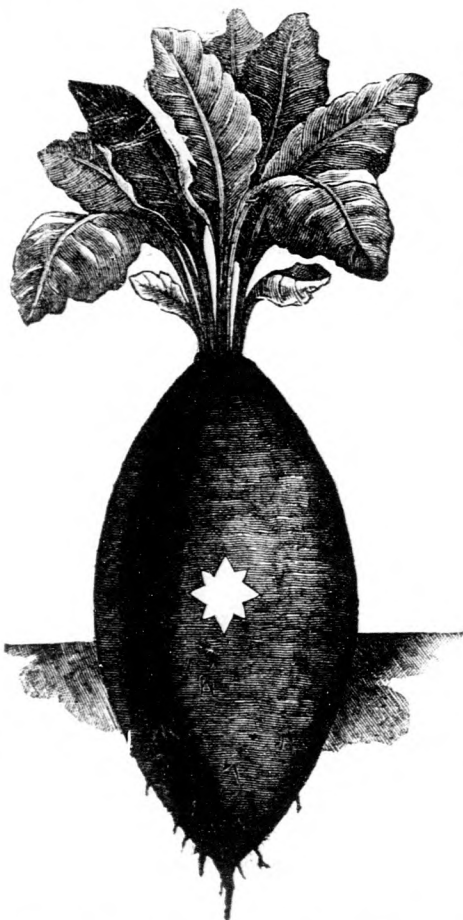
jól kijavított

lokomobilokat és eséplógépeket különböző gyártmány és nagyságban, ajánlja jól felszerelt gépműhelyét **gépek javítására** és malomszerelvények gyártására.

Mérsékelt árak, kedvező fizetési feltételek.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Impregnált csillag ☆ jegyű takarmányrépa - mag.



Minthogy tudomásunkra jött, hogy a törvényesen bejegyzett csillag * védjegyet viselő és a 88.000-ik sz. a. szabadalmazott eljárással **impregnált takarmányrépa**-magvainkat számos esetben hamisítják, a mennyiben egyes vidéki kereskedők sok esetben néhány zsák csillagjegyű répamagot rendelnek és ha ez elkelt, akkor mindenféle esekélyebb értékű magot árusítanak a csillagjeggyel ellátott zsákokban, hogy ezáltal azt a hiedelmet keltsék, hogy a zsákokban az általunk termelt és **impregnált takarmányrépa** foglaltatik, szükségesnek tartjuk a magyarországi tisztelt gazdaközönséget értesíteni, miszerint a valódi

csillag * jegyű

impregnált

Takarmányrépa - magvak

Magyarország, Felső és Alsó-Ausztria, valamint Morvaország részére kizárólag egyedül csak a

MAUTHNER ÖDÖN

esász. és kir. udvari szállító magkereskedő cégénél,

BUDAPESTEN, VII. ker., Rottenbiller-uteza 33. szám és VI. ker., Andrásy-ut 23. szám kaphatók.

Az általunk termelt és impregnált fajták, egymint

Sárga Oberndorfi,
Vörös Oberndorfi,
Sárga olajbogyó,
Vörös olajbogyó,

Sárga Eckendorfi,
Vörös Eckendorfi,
Sárga Mammut,
Vörös Mammut,

mint említettük, Magyarországon **egyedül** csak a **Mauthner cégénél** kaphatók, különösen kitűnnek azért, hogy: 1. csirázási energiájuk erősebb, gyorsabb és erőteljesebb a kikelésök magas csirázó képesség mellett, kitűnnek továbbá 2. a fajtáknak fajazonossága által, tudnillik alakra és színre nézve, 3. a magvak leggondosabb tisztítása és végre a meglepő nagy termés által.

Jaensch Gusztáv és társa

birtokosok és magtermelők.

Haszonbérleti hirdetmény.

A felséges uralkodó család alapítványai ráczkevei uradalmához tartozó **Közép-Adacs** pusztabirtok (Pestmegyében, Peszér-Adacs község határában, vasuti állomás Kúnszentmiklós vagy Dabas) **1901. évi április hó 24-étől**

haszonbérbe adatik.

A földbirtok, mely **2970 kat. hold ; szántóföld, rét és legelőből áll és gazdasági épületekkel van felszerelve.**

Haszonbérleti ajánlatok a beigérendő évi bérösszeg **10%-ával**

1900. évi április hó 15-ik napjáig az uradalmi főtisztviseléshez Ráczkeven nyújthatók be, a hol a bérletre vonatkozó feltételek is megtekinthetők.

Ráczkeven, 1900. február hó 14-én.

A felséges uralkodó család alapítványai ráczkevei uradalmának cs. és kir. főtisztvisége.



24.783. sz. II/2. a.

Hirdetmény.

A mezőhegyesi m. kir. állami ménesbirtok 1899. évi terméséből gazdák részére a következő mennyiségű vetőmagvak kerülnek eladásra:

- 65 q. „Olajbogyó“ takarmányrépamag,
- 18 q. „Vouriez“ takarmányrépamag,
- 22 q. „Dactylis“ fűmag,
- 80 q. muharmag.

Venni szándékozók közelebbi felvilágosítást közvetlenül a birtok igazgatóságától nyerhetnek.

Budapest, 1900. évi márczius hó 17.

M. kir. földművelésügyi minister.

Magyar kölcsönös állatbiztosítás mint szövetkezet

Budapest, VII., Ferencz-körút 30. szám.

BIZTOSÍTÁSOKAT ELFOGAD:

LOVAK ÉS SZARVASMARHÁK elhullása következtében beállott káresek megtérítésére.

Kártérítési igénye fennáll:

ha közönséges és járványos betegségekben, vagy baleset folytán pusztul el az állat, — továbbá ha a szövetkezet kényszerítést kénytelen elrendelni.

A díjak rendkívül mérsékeltek.

Az intézet élén állanak: Báró Sztojanovits György földbirtokos, elnök, báró Ambrózy Gyula földbirtokos, gróf Bethlen Balázs es. és kir. kamarás, országgy. képviselő, földbirtokos, dr. Bély László országgy. képviselő, földbirtokos, Chernel György es. és kir. kamarás, országgy. képviselő, földbirtokos, báró Jósika Gábor es. és kir. kamarás, országgy. képviselő, földbirtokos, gróf Korniss Károly főrendiházi tag, földbirtokos, báró Nyáry Béla es. és kir. kamarás, földbirtokos, gróf Ráday Gedeon földbirtokos, dr. Simay Aladár a „Magyar agrár és járadékbank r.-t.” gazdasági tanácsosa, dr. Tetétleni Ármán ügyvéd, Tahy István es. és kir. kamarás, a pesti gazdasági egyesület alelnöke, földbirtokos, Zalesky Jenő földbirtokos, dr. Pajor Ignác földbirtokos, intézeti vezérigazgató, igazgatósági tagok.

Felvilágosítással szívesen szolgál az igazgatóság és a vidéki ügynökségek.

Magyar élelmiszerszállító

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Budapest, VII., Kerepesi-ut 20.

Sertésbizományi üzlet

Sürgőnyezim: Consum, Budapest. Telefon 25—02.

Sovány és hizott sertések vételét és eladását legelőnyösebb feltételek mellett közvetíti. Elvállalja **Kőbányai szállásain** a sovány sertések kihizlalását és gondozását.

Közelebbi értesítéseket a társaság igazgatósága ad.

Kurcz Lipót és Társa

photozinkografiai műintézete

BUDAPEST, VIII., Szentkirály-utca 13.

Készít:

mindennemű nyomtatványhoz szükségelt



Chemigrafia, chromotypia, photo-, (auto)-typia, fametszet stb utján.

Térképek, tervezetek, alaprajzok

photolithografailag legszebben és legolcsóbban sokszorosíttatnak.

Vidéki megrendelések pontosan és jutányosan eszközöztetnek.



Világhírű erfurti magvak

Budapesten kaphatók

Radwaner és Rónai

magkereskedésében, V., Nádor-u. 8.

J. C. SCHMIDT erfurti magtermelő német es. udvari szállító

magyarországi főraktárában.

Ugyanott gazdasági vetőmagvak, fűmagvak stb. a legkitűnőbb minőségben jutányosan beszerezhetők.

— Tessék árjegyzéket kérni. —

Haszonbérleti hirdetmény.

A felséges uralkodó család alapítványai ráczkevei uradalmához tartozó **Alsó-Peszér** pusztabirtok (Pestmegyében, Peszér-Adacs község határában, vasuti állomás Kúnszentmiklós vagy Dabas) **1901. évi április hó 21-étől esetleg október 1-étől**

haszonbérbe

adatik.

A földbirtok, mely **3706 kat. hold**; szántóföld, rét és legelőből áll és gazdasági épületekkel van felszerelve.

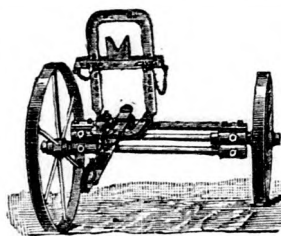
Haszonbéri ajánlatok a beigérendő évi bérösszeg 10%-ával

1900. évi április hó 15-ik

napjáig az uradalmi főtisztviselőséghez Ráczevén nyújthatók be, a hol a bérletre vonatkozó feltételek is megtekinthetők.

Ráczevén, 1900. február hó 14-én.

A felséges uralkodó család alapítványai ráczkevei uradalmának es. és kir. főtisztviselősége.



Az 1899. évi szegedi mezőgazdasági kiállításon „**új és figyelemre méltó**” jelzővel kitüntetve.

Szab. kéttengelyű „Bóni” eketaliga.

!! Legújabb szerkezet!!

Tartós, szilárd, nem kopik, nem dől, domboldalon nem farol, az ekét egyenletesen vezeti, kenése folytonos és gazdaságos, kevés vonóerőt igényel.

Pillanat alatt állítható!

Megrendelhető:

Nyirbátorban: Mandel Eduárd és társainál.

Budapesten: a szab. osztr. magyar államvasúttársulat magyar bányái, hutái és uradalmi vezérigazgatóságánál (VI., Teréz-körút 24/a.), a Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél (V., Alkotmány-u. 31.) Bächer és Melichár czégnél (VI., Nagymező-u. 68.) Kann és Heller uraknál (V., Váci-körút 62.)

— Más rendszerű vas-eketaligákat átalakításra elvállalunk. —

A m. kir. államvasutak gépgyáranak vezérügynöksége

BUDAPEST, Váci-körút 32. szám.



ajánlja a magy. kir. államvasutak gépgyárában készült



gőzcséplő készleteit, „Millennium“

legújabb szerkezetű **fűkaszáló-, marokrakó- és kévekötő aratógépeit**, melyek főelőnyei: **préselt aczélemező-állvány, tégelyaczel-alkatrészek, jó és könnyen hozzáférhető elpusztíthatlan szerkezet,** továbbá: a szab. osztrák-magyar államvasutársaság resiczei mezőgazdasági gépgyárában készült

3, 3 1/2 és 4 lóerejű cséplő-készleteit.

Sack-rendszerű, aczelöntésű ekefővel ellátott **ekéit**, járgányos cséplőkészleteit, szecsavágóit és egyéb mezőgazdasági eszközeit.

Figyelmeztetés! Ezennel közhírré tesszük, hogy az összes ügynökeinktől, legyenek azok akár helyi ügynökök, akár utazó ügynökök, az eddig birt. meghatalmazásokat f. évi január hó 31-ével megvontuk és azokat ezennel hatálytalanoknak nyilvánítjuk. Nevünkben és megbízásunkból tehát csak a kik járhatnak el, a kik 1900. február hó 1-e után kelt és általunk aláírt megbízással bírnak és csupán oly jogkörrel, a melyre ezen írásbeli megbízás kiterjed. Nehogy a közönség tévutra vezetessék és nehogy nevünkkel visszaélések történhessenek, felkérjük mindazokat, kik velünk üzleti összeköttetésbe lépni óhajtanak, hogy mindenkitől, a ki nevünkben eljár, írásbeli meghatalmazásának felmutatását kérjük s abba betekintést tenni sziveskedjenek.
A Magy. Kir. Államvasutak Gépgyáranak Vezérügynöksége.

A budapesti marhavásártéri vásár-pénztár részvénytársaság:

szarvasmarha, borju, juh, kecske, bárány és sertések

bizományi eladásával

foglalkozik.

A bizományba küldött állatokat — kísérő nélkül lehet feladni. A tulajdonosnak az eladásnál nem szükséges jelen lenni. A feladott állatokra a feladási-vevény ellenében megfelelő

előleget nyújt

hatóságilag megállapított kamatláb mellett.

Vasuti küldemények czimzandók:

Vásárpénztár, Budapest, Ferenczváros.

Levél-, sürgöny, telefonczim: „Vásárpénztár—Budapest.“

Készpénz kölcsön

földbirtokokra és házakra

a valódi becsérték háromnegyed részéig 20—60 évi törlesztésre. Birtokos fölmondhat bármikor, pénztézet ellenben nem.

Lebonyolítás 14 nap alatt.

Konvertálás bélyeg- és illetékmentes.

Semmi előleges költség.

Beküldendő csakis telekkönyvi kivonat és kataszteri birtokiv-másolat.

Ingtalan- és Jelzalog-Forgalmi-Intézet, Budapest, VI., Váci-körút 39.

A hatóságok és a legtekintélyesebb földbirtokosok által is ajánlott intézetünk tíz évi fennállása óta 50.000.000 franyi kölcsönt szavaztatott meg.



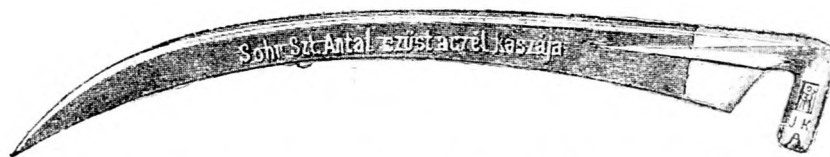
A világ legelső és legnagyobb kaszagyára, mely minden kiállításon kitüntetve lett, mely a mult évi londoni kiállításon is **nagy aranyérmét és diszoklevelet nyert:**

A „Sohr Szent-Antal“ kaszagyár!

melynek egyedüli és kizárólagos szétküldője

Sohr József

SZILL, (Somogy megye).



100 koronát fizet annak, a ki egy más gyárból egy „Sohr Szent Antal“ ezüstaczel-kaszát tud előmutatni.

200 koronát fizet annak, a ki ezen kaszák közül 100 db közül 5 rosszat tud előmutatni.

A ki teljesen megbízható jó kaszát akar magának beszerezni, az addig kaszát **senkitől ne vásároljon és ne rendeljen**, míg fenti hirneves cégtől egy képes árjegyzéket nem kér, melyet az bárkinek ingyen és bérmentve küld. — A „Szent-Antal“-kaszagyár minden kaszáért minden tekintetben jóállást vállal és a meg nem felelőt (tapasztalatból tudjuk, hogy 1000 közt sincs egy rossz) díjmentesen egy új kaszáért kicserél, 5 drb rendelésnél a postaköltséget a kaszagyár fizeti, 10 darabnál a postaköltséget is fizeti és egy kaszát ráadásul ingyen küld. — Gyűjtőknek kedvezmény! — Sok ezer hála- és köszönő-levél, ép ugy utánrendelés áll az érdeklődőknek rendelkezésére.

Mindenki kérjen árjegyzéket egy levelező-lapon!

Ajánlom jutányos áron államilag

ólomzárolt lóhere- és
luczernamagvaimat,

valamint kitünő minőségű

répa- és fűmagvaimat.

Kivánatra szívesen szolgálok mintázott
ajánlatokkal.

Frommer A. Herrman utóda

Steiner Ármin

magnagykereskedése Budapesten.



ALFA SEPARATOR (RÉSZVÉNY-
TÁRSASÁG)

ezelőtt PFANHAUSER A. G.

ALFA-SEPARATOROK (LEFŐLŐZŐ-GÉPEK)

MINDENMŰ TEJGAZDASÁGI ESZKÖZÖK.

Tejgazdasági telepek teljes felszerelése.

* BUDAPEST *

VII. ERZSÉBET-KÖRÚT 45.

(ROYAL SZÁLLODA.)

Gabonáinkat Vetőmagvak

értékesítsük a

legelőnyösebb beszerzése és értékesítése

Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél, Budapest, V. ker., Alkotmány-utca 31. szám.

Szuperfoszfátot,

kénsavas-kálit, kénsavas-ammont, kovasavas-kálit (dohánytrágyázásra)

kénport, (legfinomabb = 78% Chancel oidium ellen)

r é z g á l i c z o t 98—99%

legelőnyösebben szállít a

„HUNGÁRIA“

műtrágya, kénsav és vegyiipar részvénytársaság

BUDAPEST, V., FÜRDŐ-UTCZA 8.